



8

**Tekstipuhelimien ja kommunikoinnissa käytettävien
tietokonelaitteiden myöntäminen vammaispalvelulain nojalla
1.1.2014 alkaen**

Pöydälle 15.10.2013

HEL 2013-010139 T 05 03 00

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättäneen luopua 1.1.2014 alkaen tekstipuhelimien ja tietokonelaitteiden myöntämisestä vammaispalvelulain mukaisena, vaikeavammaisten henkilöiden asuntoon kiinteästi kuuluvana välineenä tai laitteena vammaispalvelulain 9 §:n 2 momentin mukaisesti. Tietotekniikan kehittymisen myötä tietokoneiden käyttö ei edellytä enää kiinteitä verkkoyhteyksiä.

Samalla lautakunta päättäneen, että 1.1.2014 alkaen uudet hakijat ja ne, joiden vanha päätös on lakkautettu, voivat saada palvelusuunnitelmansa mukaisesti kuuroille tai kuulovammaisille henkilöille tarkoitetun puhelinlaitteen tai tietokoneen välttämättömien ohjelmien kommunikoinnin apuvälineeksi vammaispalvelulain 9 §:n 1 momentin mukaisesti. Tällöin asiakkaalle voidaan myöntää puolet hänen ostamansa laitteen kohtuullisesta hinnasta.

Esittelijä

Tekstipuhelimien ja kommunikoinnissa käytettävien tietokonelaitteiden myöntäminen asuntoon kiinteästi kuuluvana välineenä tai laitteena vammaispalvelulain 9 §:n 2 momentin mukaisesti perustuu sosiaalihuoltolain vuonna 1989 julkaisemaan oppaaseen "Vammaispalvelua kuntalaiselle" (Opas 2/1989, esimerkkinä mm. tekstipuhelimet). Helsingin sosiaalilautakunta on tähän ohjekirjaan nojautuen aikoinaan päättänyt tekstipuhelimien myöntämisestä. Sama käytäntö on koskenut myöhemmin kommunikoinnissa käytettävien tietokonelaitteiden myöntämistä.

Tekstipuhelimen (yleisimmin Polytel-puhelin) on katsottu olevan vammaiselle henkilölle vammaispalvelulain 9 §:n 2 momentin mukaan kokonaan korvattava asuntoon kiinteästi kuuluva väline tai laite, koska se edellyttää toimiakseen aina kiinteää lankapuhelinliittymää. Myöhemmin samaa tulkintaa on sovellettu verkossa toimiviin tietokoneisiin, joihin on asennettu Rosa-mikrotekstipuhelinohjelma. Tietokoneet on vaihdettu uusiin keskimäärin neljän vuoden välein. Tätä käytäntöä on jatkettu, vaikka alun perin myönnetty



kommunikointiohjelma (Rosa) ei olisikaan käytössä. Rosa-ohjelma on enää käytössä vain kolmasosalla kyseisistä asiakkaista.

Yksittäisen laitteen kustannus (40- 65 euroa kuukaudessa vuonna 2013) on maksettu kokonaan laitteistoa markkinoivalle yritykselle asiakkaalle toistaiseksi tehdyn päätöksen perusteella. Lankapuhelinliittymästä aiheutuvat kustannukset sekä tietokoneen virusturva- ja nettiyhteykskustannukset ovat asiakkaan itse kustantamia.

Voimassa olevia kommunikointiohjelmia koskevia päätöksiä tietokoneineen on noin 140 ja vanhoja tekstipuhelimia on 20 - 30.

1.1.2014 alkaen yksilöllisen palvelusuunnitelman mukaisesti kuurot tai kuulovammaiset asiakkaat voivat saada puhelinlaitteen tai tietokoneen välttämättömine ohjelmineen kommunikoinnin apuvälineeksi vammaispalvelulain 9 §:n 1 momentin mukaisena päivittäisistä toiminnoista suoriutumiseksi tarpeellisenä välineenä ja laitteenä. Tällöin asiakkaalle voidaan myöntää puolet vamman vuoksi välttämättömän laitteen kohtuullisesta hankintahinnasta sekä käytönopastus. Erityisen painavista syistä apuväline voidaan myöntää varattomalle asiakkaalle syrjäytymisen estämiseksi maksutta (VpL 8,1§).

Tällä hetkellä voimassa olevat päätökset jatkuvat entisellään, mikäli asiakkaalla on Rosa-ohjelma tai vastaava tietokoneellaan ja hän käyttää sitä kommunikoinnin apuvälineenä lankapuhelinverkossa. Samoin tekstipuhelinta (Polytel) koskevat päätökset pidetään voimassa, jos laite on aktiivisessa käytössä. Muut päätökset lakkautetaan.

Uusille käyttäjille ei Rosa-tekstipuhelinohjelmaa ja tietokonetta enää tarjota. Polytel-laite voidaan tulevaisuudessa myöntää vain, jos henkilö ei kykene käyttämään tietokonetta, tablettia tai kännykkää. Käytännössä nuoret ja työikäiset kuulovammaiset henkilöt kommunikoivat web-pohjaisilla maksuttomilla julkisohjelmilla ilman erityisratkaisuja.

Teknologian kehittymisen myötä kunnat ovat jo luopuneet päätöksenteosta, jossa tekstipuhelin olisi aina asuntoon kiinteästi liittyvä laite ja muuttaneet käytäntöä nykytilannetta vastaavaksi. Muissa kunnissa tekstipuhelinjärjestelmiä ei enää myönnetä vammaispalvelulain mukaisena subjektiivisena oikeutena vammaispalvelulain 9 §:n 2 momentin nojalla, lukuun ottamatta niitä kommunikoinnin apuvälineitä, jotka toimivat ainoastaan lankapuhelinverkossa.

Muutosvaiheessa nykyisille käyttäjille turvataan toimiva väline kommunikointiin. Puhelinjärjestelmät ja käyttöympäristö ovat muuttuneet siten, ettei kyseisiä kommunikoinnin apuvälineitä ole



aiheellista enää myöntää asuntoon kiinteästi kuuluvina välineinä tai laitteina.

Terveysvaikutusten arviointi

Toimivien, nykuteknologiaa hyödyntävien välineiden käyttöönotto edistää vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia ajasta ja paikasta riippumattomaan kommunikointiin.

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Jonna Weckström, vs. vammaisten sosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 89545
jonna.weckstrom(a)hel.fi